

Online

P. N. VAN HARTEN

In dit – nog steeds schriftelijke – redactioneel wil ik de online activiteiten en enkele andere gebeurtenissen binnen het *Tijdschrift voor Psychiatrie* gedurende het afgelopen jaar beschrijven.

Ten eerste de komst van de website, die per februari 2004 in de lucht is: www.tijdschriftvoorpsychiatrie.nl. Deze site biedt de bezoeker full-text-artikelen en heeft een archief dat teruggaat tot de nummers van 1986. De redactie heeft gekozen voor een site met een slimme zoekfunctie en zonder toeters en bellen, omdat we dachten dat dit het beste zou aansluiten bij de werkwijze van psychiaters. Sinds oktober bevat de site ook een knop ‘meetinstrumenten’ waarmee u online op dit moment al zo’n 60 meetinstrumenten rechtstreeks kunt downloaden. Dit is uitermate handig en een extra reden om www.tijdschriftvoorpsychiatrie.nl als startpagina in te stellen.

Ook het contact met de redactie gaat grotendeels elektronisch, via e-mail. Dit jaar zijn er behoorlijk wat wijzigingen in de redactie geweest. De zittingstermijn van een redactielid is 4 jaar en kan eenmalig met 4 jaar verlengd worden. In 2004 hebben Thea Heeren, Hugo D’haenen en Jean-Luc Klompenhouwer het einde van hun zittingstermijn(en) bereikt.

Thea kenmerkte zich door een brede kennis en kritische pen. Zij was ook een van de (te) weinige vrouwen in de redactie. In haar redactioneel na de eeuwwisseling (Heeren 2000) concludeerde ze dat de 21ste eeuw ‘de eeuw van de vrouw’ wordt, omdat de complexe kennis- en communicatiemaatschappij meer aansluit bij eigenschappen van vrouwen. Dat weerspiegelt zich nog niet in de redactie, waar voornamelijk mannen in zitten, maar met de sterke toename van het aantal vrouwelijke psychiaters zal de redactie waarschijnlijk ook vrouwelijker worden.

Hugo besloot zijn laatste redactioneel (D’haenen 2004) met: ‘een onbevooroordeelde, kritische houding tegenover welke stelling dan ook’. Dit is me uit het hart gegrepen en deze houding droeg Hugo als redactielid ook uit.

Jean-Luc was zeer bedreven in de klinische psychiatrie en in de beleidspsychiatrie en naar hem kon ik vrijwel elk onderwerp sturen.

Binnen de redactie vormt een kleine groep de hoofdredactie. Deze leden vormen het dagelijks bestuur en voor lastige problemen biedt een e-maildiscussie met hen vaak de oplossing. Elk lid van de hoofdredactie heeft een taak, zoals secretaris, plaatsvervangend hoofdredacteur, en redacteur referatenrubriek. Uit de hoofdredactie zijn in 2004 drie leden afgetreden, achtereenvolgens Guido Pieters, Willem Nolen en Roos van der Mast.

Guido was het langstzittende redactielid en plaatsvervangend hoofdredacteur. Met zijn ontspannen stijl, humor en enorme ervaring was hij een boegbeeld voor de redactie. Hij publiceerde ook zeer

veel in het tijdschrift en als opleider stimuleert hij de assistenten tot het schrijven van artikelen door het goede voorbeeld te geven.

Willem was de secretaris die notulen schreef waar geen woord te veel in stond. Hij was de kritische bewaker van de kwaliteit en zijn laatste wapenfeit was het themanummer Meetinstrumenten (oktober 2004) en het daaruitvoortvloeiende meetinstrumentendeel op de website. De hoge kwaliteit van dit themanummer is voor een groot deel te danken aan zijn inzet.

Van Roos heb ik in september 2002 het hoofdredacteurschap overgenomen. Zij bleef in de hoofdredactie en we hebben besproken of een nieuwe en een gaande hoofdredacteur zo nauw kunnen blijven samenwerken. In de praktijk is dat heel goed gelukt. Menigmaal heb ik haar om advies gevraagd in de soms heikele kwesties waar de hoofdredactie voor gesteld wordt. Met haar analytische vermogen en haar concrete adviezen, die ook nog heel snel kwamen, heeft ze me vaak geholpen in de eerste fase van het hoofdredacteurschap.

Bij afscheid van redactieleden hoort ook het verwelkomen van nieuwe redactieleden, en ik heet achtereenvolgens welkom Lieuwe de Haan, Albert Leentjens, Wiepke Cahn en Frans Verhey.

Een redacteur heeft het voorrecht om zo nu en dan een redactioneel te schrijven. Daarin heeft de redacteur de vrijheid een eigen onderwerp en mening te ventileren. Het geeft de lezer een idee over welke meningen er binnen de redactie spelen en waar de redacteur staat in het professionele veld. De belangrijkste taak van een redacteur is echter het beoordelen van artikelen, vaak in het specifieke interessegebied, maar soms ook geheel daarbuiten. Zo'n beoordeling is bepaald geen eenvoudige opdracht. De redacteur beantwoordt eerst de vraag of het artikel publicabel is in het *Tijdschrift voor Psychiatrie*. Als het qua stijl of onderwerp niet past of van onvoldoende niveau is, kan de redacteur het gemotiveerd afwijzen. Meestal echter is de conclusie een 'ja maar' en dan vergt dat veel deskundigheid en tact van de redacteur om dat op de juiste wijze aan de auteurs over te brengen. Deze tracht door het schrijven van een commentaar de auteur te helpen de kwaliteit van het artikel te verbeteren. Hoe concreter en scherper de redacteur het formuleert hoe beter de auteur weet wat er verwacht wordt. Auteurs zijn begrijpelijkerwijs erg gevoelig voor de beoordelingen van hun met veel toewijding geschreven manuscripten. Een scherpe en tactvolle beoordeling kan de auteur stimuleren om het artikel kwalitatief te verbeteren. Meestal ontvangen we na deze beoordeling een herschreven manuscript waarna 'uw artikel is geaccepteerd' volgt. Soms is de auteur het echter volstrekt oneens met de kritiek of reageert boos of gekwetst. De auteur heeft uiteraard de vrijheid om beargumenteerd aan te geven waarom de beoordeling op een aantal punten niet deugt. Als de argumenten valide zijn, zal de redactie vaak het standpunt van de auteur respecte-

LITERATUUR

- D'haenen, H. (2004). Het denken mag zich nooit onderwerpen ... want zich onderwerpen betekent het einde van alle denken. (Redactioneel). *Tijdschrift voor Psychiatrie*, 46, 723-724.
- Heeren, Th.J. (2000). De eeuw van de vrouw. (Redactioneel). *Tijdschrift voor Psychiatrie*, 42, 215-217.

ren; immers, het is het artikel van de auteur. Echter, soms wordt het artikel gefrustreerd terzijde gelegd en zien we het niet meer terug. Dat is verloren energie en dat zou ik eenieder willen afraden. Bedenk als auteur dat de redacteur het werk belangeloos doet en dat het geen eenvoudige taak is om de juiste woorden te kiezen zodat de ander zich vooral gestimuleerd voelt.

Het komende jaar willen we vaker gebruikmaken van experts uit het veld om een commentaar te schrijven bij een artikel met een actueel of mogelijk controversieel onderwerp. De afgelopen jaren is dat al met enige regelmaat gebeurd en we hebben de indruk dat dit gewaardeerd wordt door de lezers. De kennis in de wetenschap groeit door een discussie van onderbouwde meningen. Op de website zijn het artikel en het commentaar aan elkaar gekoppeld zodat u het online niet kunt missen.

Het afgelopen jaar heeft ook de automatisering van het redactie bureau vorm gekregen. Er is een zogenaamd *workflow management tool* ontwikkeld: een ideaal gereedschap om als (hoofd)redactie zicht te houden op de stroom van artikelen en de fasen waarin ze zich bevinden. En dat kan online vanaf elke werkplek. We vragen de auteurs dan ook om hun manuscripten per e-mail aan te leveren, zodat ze rechtstreeks in de 'tool' geladen kunnen worden. Deze professionalisering heeft de kwaliteit van het werk, en vooral het overzicht houden, enorm verbeterd. Het was een van de laatste wapenfeiten van Roelof ten Doesschate. Hij trad afgelopen jaar af als penningmeester van de Stichting Tijdschrift voor Psychiatrie en hij was vele jaren voor ons een drijvende kracht. Roelof, vanuit de redactie onze harte-lijke dank voor alle vernieuwingen die je introduceerde en voor je enorme inzet!

In het komende jaar zal er extra aandacht zijn voor de referatenrubriek, waar steeds meer kopij voor binnenkomt. Het is een ideale rubriek voor hen die een belangwekkend onderwerp voor het voetlicht willen brengen. A-opleiders, pak deze kans (of neem de gelegenheid te baat) om dit samen met uw arts-assistenten te doen.

Kortgeleden hebt u een enquête over uw tijdschrift kunnen invullen (het kan nog steeds), schriftelijk of online. Wij zullen de resultaten komend jaar publiceren en gebruiken als aansturing voor het beleid van het *Tijdschrift voor Psychiatrie*, zodat u het in 2005 en uiteraard daarna met evenveel of nog meer plezier leest.

Dan rest mij nog u een gelukkig 2005 te wensen met veel leesplezier, zowel met het tastbare (*hardcopy*) tijdschrift als met de online versie!